



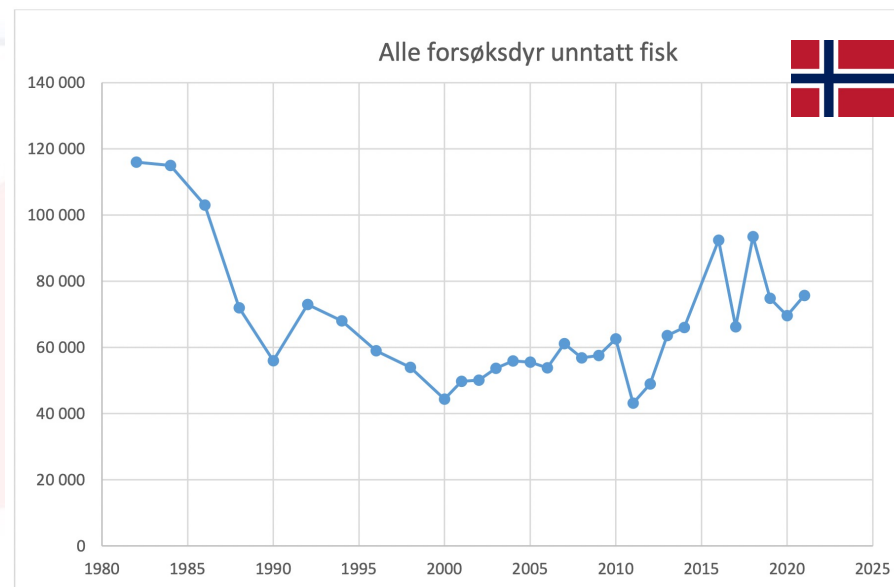
norecopa

norecopa.no

Dyrevelferdsmeldingen og hva som har skjedd etterpå

... var ikke et 3R-senter nevnt i meldingen for 20 år siden...?

Norecopa: PREPARE for better Science



Norge rapporterer til EU



In 2022, the total number of animals used for the first time in research and testing covering the 28 countries (EU-27 and Norway) was about 8.39 million. This is 10.9% lower than in 2021 and 5% lower compared to 2018 (Table 1). This decrease confirms the exceptional increase of first time uses in 2021 due to three projects that accounted for over 1.3 million fish uses.

	2018	2019	2020	2021	2022	Change 2022 vs 2021	Change 2022 vs 2018
Total	8,822,404	8,579,439	7,938,064	9,406,233	8,385,397	-10.9%	-5%

Table 1: Total numbers of animals used for the first time between 2018 and 2022

<https://circabc.europa.eu/ui/group/8ee3c69a-bccb-4f22-89ca-277e35de7c63/library/051e5787-7746-46cf-8a0d-310f84fd1900/details?download=true>

År	Sebrafisk	Alle fisk (inkl. sebrafisk)	Andre arter	Total
2003		796 497	53682	850 179
2004		267 375	55415	322 790
2005	2160	944 874	55552	1 000 426
2006	6049	670 235	53858	724 093
2007	4906	3 400 694	61170	3 461 864
2008	960	1 865 090	56862	1 921 952
2009	922	1 730 594	57579	1 788 173
2010	3355	1 357 795	62590	1 420 385
2011	1990	1 579 589	43125	1 622 714
2012	889	161 380	48986	210 366
2013	1551	5 458 434	63557	5 521 991
2014		4 823 202	65989	4 889 191
2015		1 140 975	89857	1 230 832
2016	8778	11 513 785	92383	11 606 168
2017	20724	1 093 413	66254	1 159 667
2018	38218	1 593 191	93467	1 686 658
2019	41148	1 206 789	74806	1 281 595
2020	38867	2 213 101	69609	2 282 710
2021	29574	2 215 960	75687	2 291 647
f.o.m. 2003		44 032 973	1240428	45 273 401

Norge bruker ca. en femtedel av antallet forsøksdyr i hele EU

45 millioner forsøksdyr siden den forrige dyrevelferdsmeldingen:

- 44 millioner fisk
- 1,24 millioner landdyr



Dyrevelferdsmeldingen 2003

- Det norske forbruket av forsøksdyr er formidabelt.* Vi må redusere denne bruken av levende dyr til eksperimenter som er strengt vitenskapelig nødvendig, sier landbruksminister Lars Sponheim til BT.

*1,4 mill i 2002



Behovet for et 3R-senter ble utredet i 2000-2001 og er nevnt i Dyrevelferdsmeldingen fra 2003 (Bondevik II):

Landbruksdepartementet vil derfor bidra til at det opprettes en nasjonal plattform, et kompetansesenter, for alternativer til bruk av dyr i forskning slik det nå gjøres i en rekke europeiske land.

Næringkomitéen var enig, og i tillegg anbefalte at det ble **øremerket midler til forskning på 3R** - det svenske forskningsrådet har øremerket 10-15 millioner årlig i flere tiår.

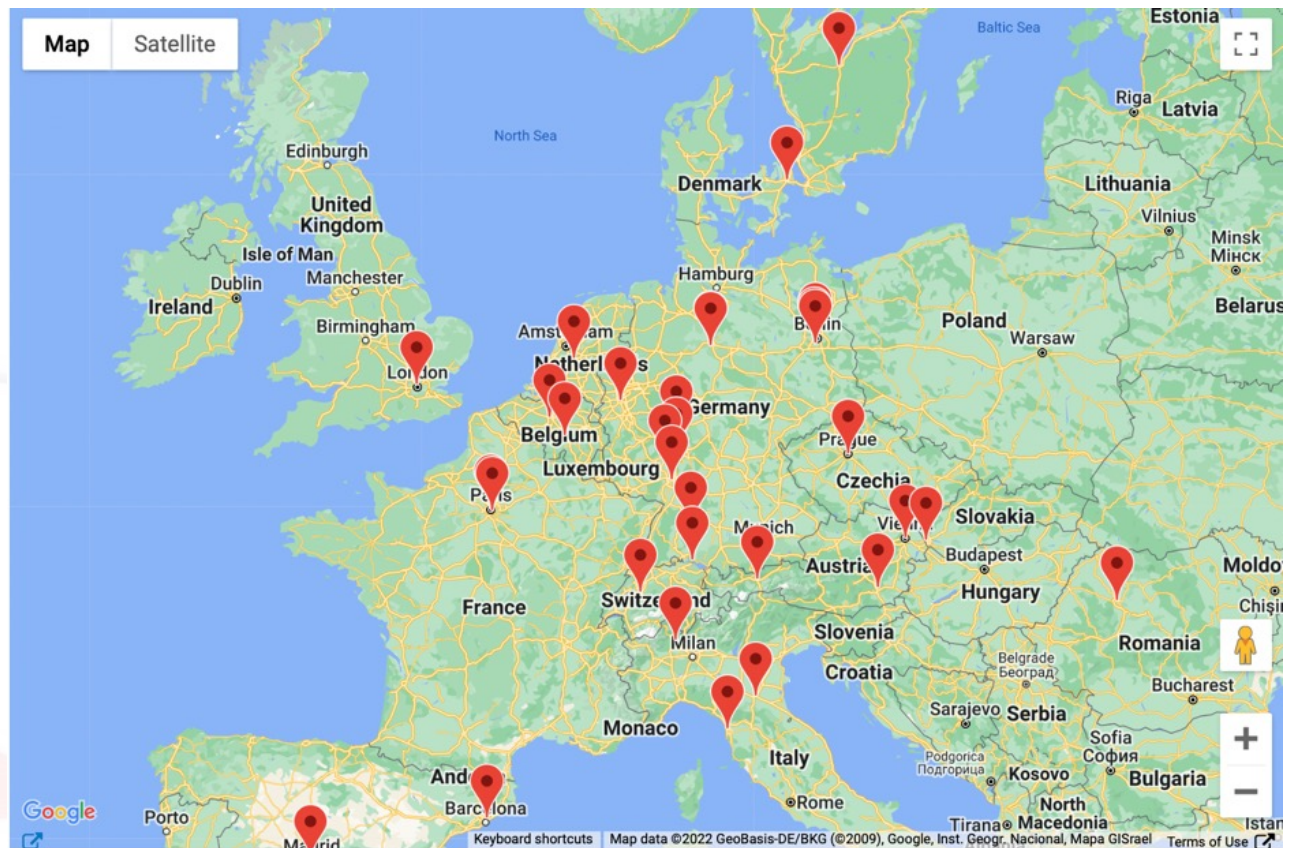
Norges forskningsråd har gjort dette én gang (4 millioner).

“Kompetansesenteret” ble Norecopa – med *en halv stilling*...!

'slik det nå gjøres i en rekke europeiske land'



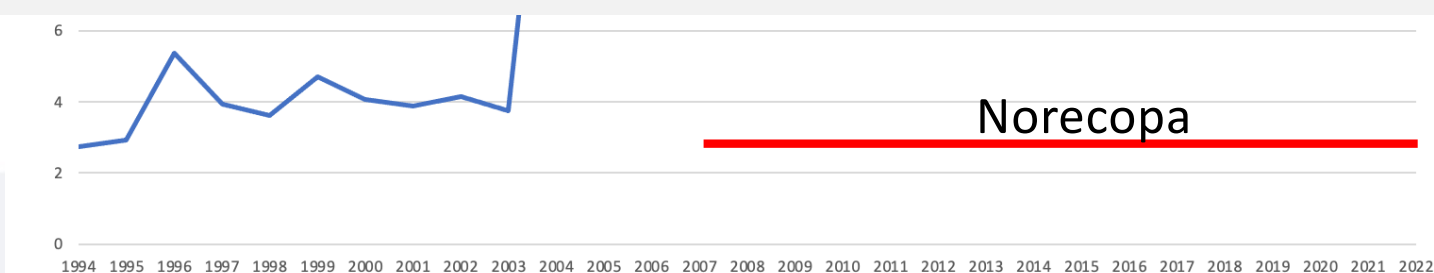
Det er 30 sentre i Europa alene...



<https://norecopa.no/global3r>



Det svenske forskningsrådet har øremerket 200 millioner SEK til alternativer i den tiden Norecopa har eksistert



<https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?rbid=22737> og tall fra Cecilia Børnestaf, Jordbruksverket

LMDs budsjettproposisjon for 2011

Det må òg vere fokus på forskning retta mot utvikling av alternativ til dyreforsøk, jf. næringskomitéen si anbefaling i innstillinga til St.meld. nr. 12 (2002-2003) Om dyrehold og dyrevelferd.



norecopa.no

En halv stilling og et ulønnet styre:

“Det er departementenes ambisjonsnivå”

Takket være dere i Næringskomitéen ble dette gradvis økt til en hel stilling og 500.000 i driftsmidler.

Finansdebatten, desember 2018 (Morten Ørsal Johansen):

*Norecopa, som er underlagt Veterinærinstituttet, gjør et svært godt arbeid med å redusere bruk av dyreforsøk og redusere dyrenes lidelser i forbindelse med forsøk... Man må vel kunne si at Norecopa, i hvert fall helt siden jeg kom inn i komiteen (2013), har vært **komitéens baby, og komitéen er samstemt om satsingen på Norecopa.***

Andre saker opptar stadig politikernes oppmerksomhet

- *pelsdyr*
 - *gris*
 - *kyllinger*
 - *veterinærvakten*
-
- *krigen i Ukraina*
 - *energiprisene*
 - *etc. etc.*

Standardsvar fra politikerne:

Du er for tidlig ute i forhold til budsjettet

Du er for sent ute i forhold til budsjettet



Unødig bruk av ressurser...

Timene til:

- *Lobbyvirksomhet*
- *Medieinnslag*
- *Leting etter økonomisk støtte*



Norecopa: PREPARE for better Science

Unødig bruk av ressurser...

- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2010 den 2. november 2009: [presentasjon](#) og [notat](#)
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2011 den 15. oktober 2010: [presentasjon](#) og [notat](#)
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2012 den 18. oktober 2011: [presentasjon](#) og [notat](#)
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2013 den 18. oktober 2012: [presentasjon](#) og [notat](#)
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2014 den 7. november 2013: [presentasjon](#), [notat](#) og [brev etter den nye regjeringens tilleggsproposisjon](#). Innspill til [LMD](#) og [FKD](#) om statsbudsjettet for 2014. Lignende innspill er sendt til [Ap](#), [Sp](#), [SV](#), [H](#) og [FrP](#).
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2015 den 3. november 2014: [presentasjon](#), [innlegg](#) og [notat](#)
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2016 den 22. oktober 2015: [innlegg](#) og [notat](#) (presentasjoner ble ikke tillatt på grunn av tidsnød)
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2017 den 18. oktober 2016: [innlegg](#), [video-opptak](#) (1:58:20 inn i opptaket) og [notat](#)
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2018 den 26. oktober 2017: [innlegg](#), [video-opptak](#) (1:47:25 inn i opptaket) og [notat](#)
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2019 den 16. oktober 2018: [innlegg](#) og [notat](#) (høringen ble ikke filmet). [Innstillingen om Norecopa \(Inst. 8S 2018-2019\)](#).
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2020 den 15. oktober 2019: [innlegg](#), [video-opptak](#) (2:37:20 inn i opptaket) og [notat](#)
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2021 den 15. oktober 2020: [innlegg](#), [video-opptak](#) (51:20 inn i opptaket) og [notat](#)
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2022 den 25. oktober 2021: [innlegg](#), [video-opptak](#) og [notat](#)
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2023 den 17. oktober 2022: [innlegg](#), [video-opptak](#) og [notat](#). En detaljert beskrivelse av Stortingets behandling av denne saken under finansdebatten den 19. desember 2022 finnes i Norecopas [nyhetsbrev nr. 7-2022](#).
- › Innspill til Utdannings- og forskningskomiteéns høring om statsbudsjettet for 2023 ([notat](#)). Søknad om deltagelse på den åpne høringen den 24. oktober 2022 ble avslått.
- › Innspill til Utdannings- og forskningskomiteén om [stortingsmeldingen om Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023-2032](#) ([notat](#)). Søknad om deltagelse på den åpne høringen den 5. januar 2023 ble avslått.
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2024 den 17. oktober 2023: [innlegg](#), [video-opptak](#) og [notat](#)
- › Innspill til Næringskomiteén om statsbudsjettet for 2025 den 17. oktober 2024: [innlegg](#), [video-opptak](#) (med to spørsmål til Norecopa etter innlegget til Dyrevernalliansen) og [notat](#). [Referat fra stortingsbehandlingen](#) 18. desember 2024.

Unødig bruk av ressurser...

[Sammen om dyreforsøk](#) (Dagbladet, 30. november 2007)

[Er det politisk interesse for alternativer til dyreforsøk?](#) Innlegg i Rana Blad av styrelederen og sekretæren, 2. mai 2008.

[Er det politisk interesse for alternativer til dyreforsøk?](#) (24. april 2008, ikke antatt)

[Halvhjertet forsøkssatsing](#) (Nationen, 20. oktober 2008)

[Ny lov om dyreforsøk](#) (Nationen, 27. mai 2009)

[Bryr vi oss om dyreforsøk?](#) (Adresseavisen 25. juni 2010, publisert med tillatelse)

[Dyrevelferd på sparebluss](#) (Aftenposten, 28. juni 2010)

[Forbedringer i fiskeforsøk?](#) (Nationen, 4. desember 2010, publisert med tillatelse)

[Alternativer til dyreforsøk](#) (Nationen, 5. desember 2011, publisert med tillatelse)

[Alternativer til dyreforsøk](#) (Dagsavisen, 16. desember 2011, publisert med tillatelse)

[Nye tider for forsøksdyrene?](#) (Nationen, 19. januar 2013, publisert med tillatelse). Publisert også på [forskning.no](#), i Kragerø Blad (17.1.13, kommentert av [Miljøpartiet De Grønne](#) 25.1.13), i Rogalands Avis (21.1.13) og i Harstad Tidende (30.1.13)

[Blåblå politikk for forsøksdyr?](#) (Nationen 21.10.13, publisert med tillatelse)

[Forsker bekymret for framtida til forsøksdyrene](#) (Nationen 14.11.13, publisert med tillatelse)

[Hvem er det som snakker om fisken?](#) (Nordlys 07.12.13, publisert med tillatelse)

[En norsk forsøksdyrvisjon](#) (Nationen 10.12.14, publisert med tillatelse)

[Dyreforsøk: ut av skyttergravene!](#) (Aftenposten 02.10.15, publisert med tillatelse)

[Fiskens kår i Norge](#) (Nationen 10.08.21, publisert med tillatelse)

[Et hav av muligheter - også for forsøksfisken?](#) (Fiskeribladet 03.09.21, publisert med tillatelse og [på nettet](#) fra 04.09.21)

[Norges bruk av forsøksdyr på Europa-toppen](#) (Nationen, 26.08.22, publisert med tillatelse)

[Vi trenger et senter for forbedring, reduksjon og erstatning av dyreforsøk](#) (Nationen, 05.09.22, og 17.09.22 på nettet)

[Norge bruker over 2 millioner forsøksdyr i året](#) (Dagens Næringsliv, 08.10.22, publisert med tillatelse)

Vi trenger alternativer til dyreforsøk (Nationen, [på nettet 17.12.22](#) og i [papirutgaven](#) 20.12.22)

Unødig bruk av ressurser...

Adrians ensomme kamp

I Norge brukes det mye mer forsøksdyr i forskning enn du aner, men likevel stritter politikerne imot forslag om å opprette et nytt senter som skal jobbe for å redusere bruken av dyr i forskning.

RUNA HESTMANN
rhestmann@agderblad.no

Forrige uke sa Stortinget net til å opprette et såkalt 3R-senter i Norge. Dette er senter som det fins 30 av rundt om i Europa, som jobber for å finne alternativer til bruk av dyr i forskningen. 3R står for replacement, reduction and refinement, og det er vanskelig å se for seg at det fins politikerne som ikke vil jobbe for bedre dyrevelferd for forsøksdyr.

Dette handler altså om å redusere bruken av dyreforsøk, men også om å redusere dyrs lidelse i forbindelse med slike forsøk.

Likevel ble forslaget om å opprette et slikt senter i Norge nedstemt på Stortinget, med 31 mot 69 stemmer, 10. april.

Det er et stort nedslag for mange, men ekstra tungt for Adrian Smith, som er veterinær med spesialisering i forsøksdyrkunnskap og sekretær i Norecopa. Fra sitt hjemmekontor på Hopestrand utenfor Risør har han jobbet for denne viktige saken i årevis, og han mener det stortingspolitikerne nå har vedtatt, er et tilbakeskritt.

Dyrevelferdsmeldingen 2024 er et tilbakeskritt, og vi trenger et Fysisk 3R-senter i Norge som kan øke Norges innsats, særlig innen fiskeforsøk, sier Smith til AAB.

20 prosent

Men la oss se nærmere på tallene. I lille Norge bruker vi en femtedel av alle forsøksdyrene som brukes i hele EU.

For Adrian Smith er det derfor vanskelig å forstå at stortingspolitikerne ikke engasjerer seg mer i saken.

Miniretalsforslaget som ble nedstemt tross på at det skulle etableres et 3R-senter. Men faktisk stemte etter innstilling i dyrevelferdsmeldingen om at et slikt 3R-senter i stedet bare skal utredes.

Saken er allerede utredet og vi trenger ingen ny utredning, slik politikerne vedtok, sier Smith.

Det skjedde i 2022 da den forrige stortingsmeldinga om dyrevelferd kom. I denne sto det at et slikt senter skulle utredes og etableres, og utredningen ble gjort for over 20 år siden.

Siden den gangen har Norge



GIR IKKE OPP: Adrian Smith skulle gjerne hatt mer visshet om veien videre for sin hjertesak før han går av med pensjon.

FOTO: RUNA HESTMANN

brukt 40 millioner forsøksdyr. Bare de siste seks årene er nesten en halv million forsøksdyr blitt brukt i den mest belastende kategorien.

Det betyr at dyra utsettes for den høyeste kategorien av lidelse, og det skjer blant annet i forbindelse med forskning på vaksiner, der dyr må påføres sykdom for å se om vaksinene kan kurere dem.

Adrian Smith avviser påstander om at det bare er mus og fisk som er forsøksdyr i Norge, og sier europeiske forskningsmiljøer er hoderystende til at Norge ikke tar dette mer alvorlig.

Det er mest fisk, men fiskeen har like stort krav på beskyttelse som andre dyr. Siden forrige stortingsmelding har Norge også brukt over 1 million landdyr også. Det vil si hunder, rogn og jeg har ikke fått noe ordentlig svar fra Aa, sier han.

Hvor er Aa?

Han har lagt beklagte ukekal

seg, og har brukt timevis på te

i Norge siden 1980, og gjorde risuarmann av seg etter at han møtte Resolve gründer Anne Huddalen for noen år siden. De bor i dag på et småbruk på Hope med katene Sofus og Baltus.

Smith kom til Norge med et ønske om å jobbe som smådyrveterinær på begynnelsen av 80-tallet, men etter at han fikk autorisasjonen sin som veterinær i Norge, jobbet han på en forskningsgård i Åker en periode. Etter å ha tatt doktorgrad

noen år senere, fikk han jobb i forsøksdyrverden på Veterinærhøgskolen i Oslo.

På 1990-tallene kom datamaskinene og vi kunne etter hvert bruke datamisling i stedet for forsøksdyr i undersøkningen. Jeg var med å bygge opp en database som i dag har 3500 modeller og filmer som kan erstatte bruken av forsøksdyr, og vi så på alternativer til å bruke dyr i andre sammenhenger også.

Studentene trengte ikke lenge forsøksdyr når de skulle

føre seg i et blodprøve eller sy igjen et år.

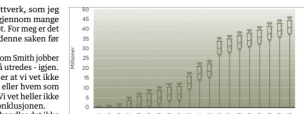
Dette var også en periode der det var mye aggresjon i samfunnet mot forskere som brukte dyr. Smith var med å starte Ecos, den europeiske forlapperen til norske Norecopa. Her fant både forvaltningen, industrien, forskningen og dyrevelferdssamarbeidet sammen, og gjennom Norecopa jobber de sammen for å fremme best mulig praksis i forskning.

Smith mener Norge bør ha ambisjoner om å være ledende i verden innen 3R på fiskeforskning og laboratorier, og Smith mener Norge bør ha ambisjoner om å være ledende i verden innen 3R på fiskeforskning og laboratorier, og Smith mener Norge bør ha ambisjoner om å være ledende i verden innen 3R på fiskeforskning og laboratorier.

På veit

For Smith er det en annen årsak til at saken er viktig.

Jeg flytte 70 år i januar. Rent formelt er jeg statsansatt og min søknad om å få fortsette i jobben i Norecopa ble først avslått, før jeg til slutt fikk et tilbud om å fortsette i jobben i ett år til. Det som er så tragisk nå, er at alt er så uvisst, og det vil



ØKERE: Bruken av forsøksdyr i Norge er stor, og i andre europeiske land regnes det på at Norge ikke prioriterer dyrevelferd høyt.

FOTO: NORECOPA

eller vedtatt, og bare kraften i norsk fiskeoppdrett.

Smith jobber langs to spor, både for at det etableres et 3R-senter, men også at arbeidet med å finne en erstatning til å lede arbeidet i Norecopa kommer i gang. Han mener sakens viktigste taler for at Norecopa bør styrkes med en stilling og et nytt 3R-senter får tre hele stillinger.

Det er ingen som plaget dyr med vilje, men vi trenger flere

VS.

Adrian fra Risør mottok heder i Berlin

Han reiste til den tyske hovedstaden for å bli satt pris på.

IVER SØRDALH
iver@agderblad.no

Professor Adrian Smith fra Hope mottok tirsdag Det tyske landbruksdepartementets dyrevelferdsforskningspris på vegne av organisasjonen Norecopa (Norges nasjonale plattform for fremme av de såkalte 3R-ene) der han er sekretær. Prisen ble delt ut i to kategorier i år. For første gang ble prisen også delt ut internasjonalt.

Det var en gledelig og uventet overraskelse, sa Smith da han mottok prisen i Berlin tirsdag ettermiddag.

Stortinget sa nei Norecopa formål er å fremme bruken av alternativer til dyreforsøk. Foreningen skal være et kompetansesenter som skal arbeide for konsensus mellom alle interessepartene rundt dyreforsøk.

Tidligere i måneden stemte det norske Stortinget med et forslag om å opprette et såkalt 3R-senter i Norge, som det finnes 30 av rundt i Europa. Sentrene jobber for å finne alternativer til bruk av dyr i forskninga. 3R står for replacement, reduction and refinement.

Helt uten frukter har derimot ikke arbeidet vært, da Norecopa tirsdag denne uka mottok en pris fra den tyske staten for sitt arbeid.

Prispengene vil gå til å styrke finansieringen av vårt pågående arbeid med å oppdatere og utvide Norecopas 10.500 nettsider, vi er veldig takknemlige for den, sier Adrian Smith, som er veterinær med spesialisering i forsøksdyrkunnskap.

Som å hoppe etter Witkols

Med prisen støtter Bundes-

ministeriums für Ernährung und Landwirtschaft (BMEL) forskning og utvikling av alternative metoder for å erstatte dyreforsøk. Prisen deles ut etter nominasjon og forslag fra en uavhengig pris-komité.

Prisen på 20.000 euro for sosialt og samfunnsengasjement innen forsøksdyr ble tildelt Norecopa.

Dette er den fjerde uten-



VINNER: Professor Adrian Smith under prisutdelingen i Berlin tirsdag ettermiddag.

FOTO: BMEL

landske prisen som Norecopa eller Smith har vunnet siden Norecopa ble etablert i 2007.

BMELs dyrevelferdsforskningspris, på 100.000 euro, ble tildelt professor Dr. Hans Clevers fra Hubrecht Institute ved Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences.

Hans arbeid med å etablere organoider som banerbrønde metode i moderne biomed-

sinsk forskning ble nominert av BMELs pris-komité for fremragende forskning på erstatning og reduksjon av dyreforsøk.

Smith holdt sitt foredrag som den andre av de to prisvinnerne. Han introduserte med å si at å snakke etter Clevers var som å hoppe etter Witkols, med en påfølgende forklaring av uttrykket for de utenlandske tilhørere.

Aust Agder Blad 26. april 2025

Norecopa: PREPARE for better Science

<https://norecopa.no/no/om-oss/informasjonsmaterieil>

Saken har vært på bordet til 5 regjeringer



2000-2001	Stoltenberg I	A
2001-2005	Bondevik II	H, KrF, V
2005-2013	Stoltenberg II	A , Sp , SV
2013-2021	Solberg	H, FrP, V, KrF
2021-	Støre	A , Sp



Sitat fra statsministeren den 4. februar 2025

‘Og sammen har vi gjennomført det aller meste av Hurdalsplattformen...’

?

Under *Dyrevelferd* i Hurdalsplattformen står det:

‘Støtte opp under prosjekt for å utvikle alternativ til dyreforsøk’

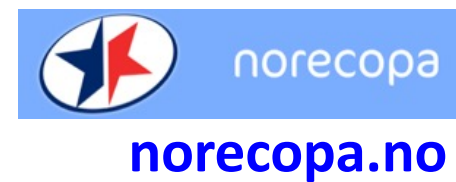


*Forsøksdyr er elefanten i rommet som få bryr seg om
- samtidig som det snakkes om*

- bærekraftig utvikling i produksjoner basert på dyr*
- høykvalitetsforskning*

forbes.com/sites/rodgerdeanduncan/2014/10/14/is-there-an-elephant-in-the-room-name-it-and-tame-it/?sh=56a2804c34dd

***FrP delte ut Norecopas 3R-pris
i 2014, 2016 & 2019***



Jan-Henrik Fredriksen, 2014

Norecopa: PREPARE for better Science



Morten Ørsal Johansen, 2016 & 2019

Representantforslag fra MDG, 12. oktober 2023:

Å opprette et nasjonalt 3R-senter for forskning på alternativer til dyreforsøk etter modell fra tilsvarende sentre i Sverige og andre europeiske land.

Saken ble tildelt Næringskomitéen, som arrangerte en åpen høring i form av en invitasjon til skriftlige innspill innen 14. november.

Over 40 innspill fra 10 land ble mottatt, alle positive til forslaget.

Komitéens innstilling ble publisert den 30. november og den tok ikke forslaget til følge. Merknadene til saken var imidlertid ikke utelukkende negative.

Representantforslag fra MDG, 12. oktober 2023:

Komiteéns flertall delte forslagsstillernes oppfatning om at Norge har en høy andel forsøksdyr, og at disse tilsvarer en stor andel av alle forsøksdyr i EU.

Flertallet mente også at begrensning av, og alternativer til, dyreforsøk er viktige tiltak for å bedre norsk dyrevelferd.

Flertallet viste til at kunnskapsutvikling og opplæring om alternativer til dyreforsøk er viktig for dyrevelferd.

Opposisjonspartiene (H, FrP, R, V og MDG) påpekte at det i fagmiljøene uttrykkes bekymring for Norges posisjon i møte med utfordringene og dyrevelferden knyttet til forsøksdyr, og at man i Norge kun ha én full stilling knyttet til arbeidet med alternativer til dyreforsøk.

Saken ble ferdigbehandlet i Stortinget den 8. desember 2023. Under debatten satt Venstre fram et forslag på vegne av Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne: *Stortinget ber regjeringen opprette et nasjonalt 3R-senter for forskning på alternativer til dyreforsøk etter modell fra tilsvarende sentre i Sverige og andre europeiske land. Det ble stemt ned.*

Representantforslag fra MDG, 12. oktober 2023:

Næringskomitéen ba Landbruks- og matdepartementet om en vurdering.

Statsråd Geir Pollestad rådet Stortinget om å ikke støtte forslaget og vente på at dyrevelferdsmeldingen blir fremmet for Stortinget.

Han viste til de svært forskjellige løsninger i Europa for en nasjonal komité og 3R-senter, som har sin årsak i at organiseringen av offentlig tilsyn og finansiering av forskning er ulik mellom landene.

Saken ble ferdigbehandlet i Stortinget den 8. desember 2023 og ikke støttet.

Under debatten ble det satt fram et forslag fra Venstre, MDG og Rødt om *å opprette et nasjonalt 3R-senter for forskning på alternativer til dyreforsøk etter modell fra tilsvarende sentre i Sverige og andre europeiske land.*

Det ble stemt ned.

Dyrevelferdsmeldingen 2024:

Lagt frem 20. desember 2024 – siste arbeidsdag for Stortinget før jul
Landbruks- og matminister Geir Pollestad (Sp):

Det aller meste av forsøksdyr i Norge er jo fisk, men vi skal jobbe med å bedre rammene rundt dyreforsøk i Norge for alle dyreslag. Det er også viktig at Norge ikke er alene i verden, vi må følge tett det som skjer på dyrevelferdsområdet internasjonalt. Det handler om at skal vi være blant de beste i verden, må vi vite hvor de andre er.

Dyrevelferdsmeldingen 2024 Konklusjonen (et tilbakeskritt):

Regjeringen vil utrede hvordan arbeidet med reduksjon, forbedring og erstatning av forsøksdyr (3R) kan organiseres, herunder om ressursene i eksisterende strukturer som Forsøksdyrkomitéen og Norecopa kan utnyttes bedre ved organisering i et nasjonalt 3R-senter.

I utredningen vil det gjøres en nærmere vurdering av økonomiske og administrative virkninger ved en eventuell etablering av et 3R-senter i Norge.

Dyrevelferdsmeldingen 2024 Konklusjonen (et tilbakeskritt):

Et 3R-senter vil bidra til en mer helhetlig tilnærming til 3R i Norge.

Regjeringen ønsker derfor å utrede nærmere hva den konkrete rollen til et norsk 3R-senter bør være, hvordan det best kan organiseres slik at ressursene utnyttes på best mulig måte, og kostnadene som vil være forbundet med dette.

En opprettelse av et separat 3R-senter, med tiltenkte oppgaver, må vurderes opp mot dagens organisering og finansiering.

Dyrevelferdsmeldingen 2024

- ***Hvem skal foreta utredningen?***
- ***Hva skjer i mellomtiden med Norecopa?***
- ***Sekretæren har fylt 70 – blir stillingen lyst ut igjen av Veterinærinstituttet, og blir den fast?***

Dyrevelferdsmeldingen 2024

Positivt, men må følges opp:

Regjeringen mener det er viktig at midler til forskning på 3R skal finansieres gjennom etablerte kanaler for forskningsfinansiering. Dette vil bidra til kvalitet og relevans på prosjektene.

Forskningsrådet og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF) har hatt flere utlysninger knyttet til fiskevelferd som også har omfattet 3R. Føringer om å prioritere fiskevelferd er videre lagt inn i tildelingsbrevene til Havforskningsinstituttet og Veterinærinstituttet, og det er fra 2024 presisert at dette også inkluderer forskning knyttet til 3R.

Dyrevelferdsmeldingen 2024

Sendt til Næringskomitéen 7. januar 2025 – saksordfører Bengt Rune Strifeldt (FrP)

Åpen høring 4. februar

Innstilling avgitt 1. april

Debatt på Stortinget 8. april

Votering på Stortinget 10. april

Mindretallsforslag fra FrP, SV, V, MDG & Rødt: *“Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til opprettelse av et norsk 3R-senter med fast ansatte for å styrke arbeidet med å finne alternativer til bruk av forsøksdyr i Norge”*

Stemt ned med 69 mot 31 stemmer (H, KrF, Ap og Sp stemte imot)

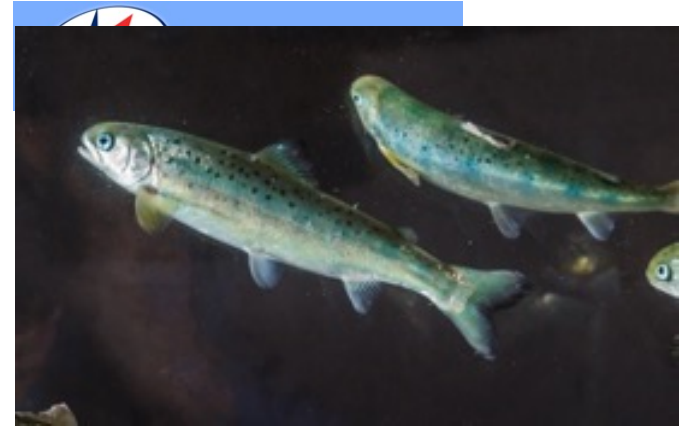
Da blir det en utredning...



Fordeler ved å satse på 3R

- ✓ samfunnsøkonomi – det er dyrt å bruke dyr (80 avdelinger)
- ✓ mer pålitelige data fra dyreforsøk
- ✓ færre forsøksdyr
- ✓ økt dyrevelferd
- ✓ anerkjennelse fra EU om at vi bidrar til å realisere målene i direktivet som vi har gjennomført





Vinn-Vinn for oppdrettsnæringen:

- Utviklingen og kvalitetssikring av næringen, mer kostnadseffektiv og dyrevennlig
- Samarbeid om søknader til Forskningsrådet, FHF, og andre finansieringskilder
- Rask deling av forskningsdata

Norecopa har begynt prosessen, men arbeidet må økes betraktelig!

Norge bør være ledende i verden innen 3R på fiskeforskning og viltforskning!

Veterinærforeningens innspill til statsbudsjettet 2026 – Landbruks- og matdepartementet

Midler til utredning og oppstart av 3R-senter (Kap. 1112, Post 50)

Norge er ansvarlig for nesten en femtedel av antallet forsøksdyr i hele EU. Hovedmengden av forsøksdyrene er fisk. Veterinærforeningen mener at det må bevilges midler til opprettelse av et 3R-senter i Norge. Med et 3R-senter kan man systematisk begynne å jobbe for å redusere antall dyr i forsøk (reduction), erstatte dyreforsøk med alternative metoder (replacement), og forbedre nødvendige forsøk slik at dyrene utsettes for minimalt med ubehag og smerte (refinement). I dag er det norske 3R-arbeidet for reduksjon, forbedring og erstatning av dyreforsøk priggitt den enkelte forsker og institusjonene som fasiliterer forsøkene. I den nye fremlagte Dyrevelferdsmelding peker regjeringen på at utviklingen i Europa går mot at land etablerer nasjonale 3R-senter, og da må også Norge ta sitt ansvar mener Veterinærforeningen.

Regjeringen sier i meldingen at de vil utrede hvordan 3R-arbeidet kan organiseres. Veterinærforeningen er positive til at det gjøres en utredning, men viser til at det er gjort utredninger også tidligere og at det må ikke forsinke opprettelsen av et slikt senter. Veterinærforeningen mener at det haster å etablere et 3R-senter og ber om at det for 2026 settes av 10 millioner til utredning og oppstart.



- Jeg satt i styret for det danske 3R-senteret i 8 år fra starten i 2013.
- Det ble ikke foretatt en utredning før senteret ble stiftet.
- Senteret satte sin egen dagsorden i samarbeid med de som tilsvarende norske aktørene, og er blitt evaluert underveis
- Et godt fungerende senter!

Vi trenger *et fysisk 3R-senter som kan:*

- samarbeide med en styrket Norecopa
- øke Norges 3R-innsats, særlig innen fiskeforskningen

Våre kollegaer i utlandet er hoderystende over at Norge, som bruker 20% av forsøksdyrene i Europa, ikke har gjort dette for lenge siden!

Innlegg i Norsk veterinærtidsskrift

En artikkel av Adrian Smith (på egne vegne, og med egne kommentarer) i Norsk Veterinærtidsskrift med utgangspunkt i statistikkrapporten utløste en respons fra 9 forsøksdyrveterinærer*:

‘spekulative analyser’

‘kan vanskelig oppfattes som annet enn at Norge bruker unødige mange forsøksdyr og er en slags «versting» i Europa’

‘en fornektelse av bruk av dyr til vitenskapelige formål’

*(*NMBU, NTNU, OUS, VESO og UiB)*

Norecopa: PREPARE for better Science



Utgave 3 – 2024

DEBATT

Feil om bruk av forsøksdyr

– Norge er ikke en versting

Siri K. Knudsen

Veterinær, PhD, seniorrådgiver¹, førsteamanuensis II²

¹ Seksjon for eksperimentell biomedisin, Institutt for produksjonsdyrmedisin, NMBU Veterinærhøgskolen

² Avdeling for komparativ medisin, Det helsevitenskapelige fakultet, UiT

siri.kristine.knudsen@nmbu.no

Aurora Brønstad

Veterinær, PhD, forsker

Klinisk institutt 1, Det medisinske fakultet, UiB

Siv Eggen

Klinikkveterinær, PhD

Fakultetet for medisin og helsevitenskap, NTNU

Gro Furset Flatekval

Veterinær, PhD, spesialrådgiver

Avdeling for komparativ medisin, Oslo universitetssykehus

Karin Westereng Handegård

Avdelingsveterinær, PhD

Avdeling for komparativ medisin, Oslo universitetssykehus

David Weman Persson

Navngitt veterinær for fiskeforskning NMBU, PhD, førsteamanuensis

Seksjon for dyrevelferd, epidemiologi og samfunnsmedisin, Institutt for produksjonsdyrmedisin, NMBU Veterinærhøgskolen

Anne Ramstad

Stasjonsveterinær, forsøksleder, QP

VESO Aqualab

Marit Stormoen

Veterinær, PhD, førsteamanuensis

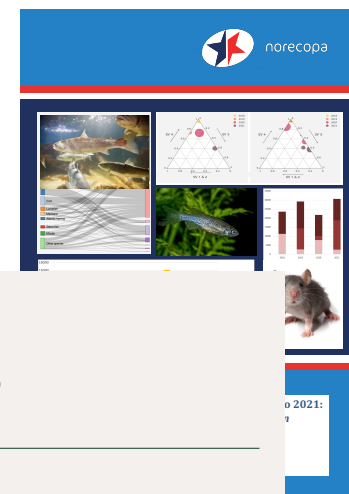
Seksjon for dyrevelferd, epidemiologi og samfunnsmedisin, Institutt for produksjonsdyrmedisin, NMBU Veterinærhøgskolen

Henrik Rasmussen

Veterinær, PhD, avdelingsleder¹, førsteamanuensis II²

¹ Avdeling for komparativ medisin, Oslo Universitetssykehus.

² Institutt for klinisk medisin, Det medisinske fakultet, UiO



Vi vil fullt ut støtte etablering av et nasjonalt 3R-senter, men det må etableres med et tydelig mandat fra ansvarlige departementer (LMD og NFD). Som i våre naboland (33, 34), bør et slikt senter bestå av et kollegium som i kraft av deres faglige kompetanse og evne til å foreta balanserte vurderinger kan løfte oppgaven med alle de 3R, altså forbedring, reduksjon og alternativer.

Adrian Smith ønsker at alle veterinærer påpeker behovet for økte ressurser til «forsøksdyrsaken», og promoterer samtidig Norecopa som en bærende del av et nytt 3R-senter. Dette er vi skeptiske til. De tendensiøse påstander og de åpenbare feil som frambringes i artikkelen i NVT og i Norecopas preliminnære rapport er ikke tillitvekkende.

NTNU - Fakultet for Medisin og Helsevitenskap

Innspill til dyrevelferdsmeldingen

Det utvikles stadig nye måter å tilnærme en eller flere av «R-ene». Vi er enig i at opprettelsen av et 3R-senter vil være et fint tiltak for å promotere 3R og spre kunnskap om ulike måter å jobbe for å oppnå 3R på forsøksdyrenheter i Norge, kanskje også internasjonalt. Vi mener at det må presiseres at opprettelsen av et 3R-senter forutsetter at senteret innehar faglig kompetanse, kunnskap om forskningsaktiviteter i Norge, samt evne og vilje til å gjøre vurderinger basert på korrekt og oppdatert informasjon.

Vi mener planene for utredning og opprettelse av et 3R-senter bør nevnes i statusoppsummeringen for Dyr i forskning og undervisning. Norecopa kan med dagens organisering ikke utgjøre et nasjonalt 3R-senter.

Med vennlig hilsen

Anne Åm, veterinær

Siv Eggen, veterinær

Saken består av to parallelle og samarbeidende spor:

Et akutt behov for å sikre Norecopa

Norecopas sekretær, Adrian Smith, som har hatt stillingen siden oppstarten i 2007, fylte 70 år i januar 2025 og etter en lang kamp fikk forlenget ansettelsen, men kun til 1. februar 2026.

- **Stillingen må snarlig lyses ut på en måte som er attraktiv for nye søkere**
(Smith har ikke visst stillingsprosenten sin fra år til år før Næringskomitéen har behandlet LMDs budsjett)
- **For å sikre det pågående arbeidet bør Norecopa få 2 hele stillinger med garanti om 5 år, f.o.m. 1.1.2026 + 600' til drift/år**
(Smith har arbeidet langt mer enn 100%)
- Dette er lettest å få til ved å bare øke tilskuddet til Veterinærinstituttet på **post 50, kap. 1112 i LMDs budsjett**



Behovet for å etablere et 3R-senter

Et 3R-senter vil utføre litt andre oppgaver enn Norecopas kjerneoppgaver: mer kontakt med landets 80 forsøksdyrvirksomheter og Mattilsynet. **Meldingen snakker om å bygge videre på Norecopa og Forsøksdyrkomitéen** (NB. komitéens 8 personer arbeider på toppen av andre stillinger)

Innspillene til meldingen snakker om transparens og at alle interessepartene deltar i arbeidet (slik de allerede gjør i Norecopas styre!)
For å ikke miste mer tid, foreslår vi at **et 3R-senter etableres 1.1.2026, med 3 hele stillinger med garanti om 5 år + 700' til drift/år, og at arbeidet evalueres eksternt etter 2 år.** Et mandat må lages som sikrer samarbeid med Forsøksdyrkomitéen, Norecopa og Mattilsynet. **Post 50, kap. 1112** kan brukes til dette også.

Oppsummering:

Et akutt behov for å sikre Norecopa

For å sikre det pågående arbeidet bør Norecopa få 2 hele stillinger med garanti om 5 år, **f.o.m. 1.1.2026:**

Årlig:
4,5 millioner
+ 600.000 til drift

Behovet for å etablere et 3R-senter



For å ikke miste mer tid, foreslår vi at et 3R-senter etableres **1.1.2026**, med 3 hele stillinger med garanti om 5 år og at arbeidet evalueres eksternt etter 2 år.

Årlig:
6 millioner
+ 700.000 til drift

tilsammen 11,8 millioner
(dette inkluderer dagens tildeling til Norecopa= 2,8 millioner)

Dette er lettest å gjøre ved å
øke tilskuddet til Veterinærinstituttet med 9 millioner

post 50, kap. 1112 i LMDs budsjett

Oppsummering:

Et akutt behov for å sikre Norecopa

Behovet for å etablere et 3R-senter

Mindre enn en kvart prosent av det som regjeringen delte ut til kystkommunene fra Havbruksfondet i oktober i fjor:

Da hadde forsøksdyrene som oppdrettsnæringen er bygget på, fått noe tilbake

tilsammen 11,8 millioner

(dette inkluderer dagens tildeling til Norecopa= 2,8 millioner)

Dette er lettest å gjøre ved å

øke tilskuddet til Veterinærinstituttet med 9 millioner

post 50, kap. 1112 i LMDs budsjett

Tildeling fra Havbruksfondet oktober 2024



...og flere kommuner fikk mer enn de hadde regnet med

Tildeling fra Havbruksfondet oktober 2024

Kystkommunane får milliardbeløp: – Dette betyr mykje for oss

– Vi hadde eit anslag på at vi ville få kring 14 millionar kroner. Så **20 millionar er ein betring,** men det er berre litt meir enn det vi trudde vi skulle få. *(Molde)*

Fylkesordførar Anders Riise (H) er glad for å få meir pengar inn i kassa. Riise seier dei har budsjettert med 35 millionar kroner. No kjem det **78 millionar.** *(Møre og Romsdal)*

Tildeling fra Havbruksfondet oktober 2024

– Regjeringen har vært opptatt av at kommunene skal få sin del av inntektene fra de naturbaserte næringene, og det er dette vi ser resultatet av nå, sier stortingsrepresentant fra Nordland, Bjørnar Skjæran (Ap).

Hva med forsøksfisken og andre forsøksdyr?

<https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/rekordutbetaling-til-kommunene-fra-havbruksfondet-1.17091360>

Siste nytt (mail fra VIs direktør 10.mai)

LMD har lovet Veterinærinstituttets direktør at de skal snakkes sammen 'mot slutten av mai'. Jeg skal ha et møte med henne 28. mai.

Vi får håpe at det da foreligger noen styringssignaler, ellers blir de lagt i statsbudsjettet for 2026 (oktober)...

Hvis ikke noe skjer, har denne regjeringen

- ikke innfridd sitt løfte i Hurdalsplattformen om å støtte tiltak for alternativer til dyreforsøk (vi har et stortingsvalg og mulig regjeringsskifte i september)
- ikke fulgt opp dyrevelferdsmeldingen (å utrede et 3R-senter)

og departementene

- fortsetter å vise forakt for stortingsvedtaket i 2003 om å etablere et 'nasjonalt kompetansesenter for alternativer'